

Խ Ե Ղ Ջ - Մ Ա Ր Դ Ը

Ա.

Խեղճ մարդ մըն էր անիկա, որ չէր կրնար մինչեւ իսկ
Դժբախտութիւնն իր պատմել՝ գիտնալով թէ իր վըրայ
Պիտի խնդան շատ շատեր (ինչ որ վըրտանգ մ'է պզտիկ)
Եւ թէ ոչ ոք (ցաւն այս է) ցաւն իր պիտի հասկընայ...

Խեղճ մարդ մըն էր՝ որ սակայն ինքզինք կ'զգար շատ հարուստ
Բայց կ'ըմբռնէր նոյն հետայն թէ անսահման իր զանձով
Կրնար ոչինչ ըստանալ. թէ ան՝ ծովուն ներքեւ բուստ,
Ծառին մէջ խուռնկ էր միայն, ինքն ըլլալով ծառ ու ծով...

Անո՛նց որոնց ընծայել իր խեղճութեանը ոսկին
Ուզեց երբեմն, ա՛հ անոնց՝ ո՛չ իսկ գիտցաւ մատնանիշ
Ընել անոր տեղն՝ ինքզինք, եւ ըսպասեց անձկագին...

Այնպէս որ երբ զինք կանչեն օր մ'աշխարհէ մը ուրիշ,
Ու մօտենայ մահն իրեն, պիտի կրնայ դժուարաւ
Շարժել խեղճ-մարդն, —այնքան ծա՛նր է իր զանձին պատճառաւ...

Բ.

Խեղճ-մարդն անգա՛մ մը միայն, ու ճիշդ ծովու մը եզերք,
Յուսաց. խենդի՛ պէս յուսաց, եւ պա՛հ մը յոյսն իր վըրայ
—Թանձրացած յո՛յսը իրեն— տեղաց իբրեւ մանահայ,
Եղաւ ծուռկին քովը ծուռնկ, եղաւ ձեռքին վըրայ ձեռք...

Օ՛հ այն կապո՛յտը ծովուն, ծըփա՛նքն անոր, աւազին
Հիւլէացած նըւիրո՛ւմն քրենց ոտքին, մարմնոյն տակ,
Ու հըրաւէ՛րն երկընքին մէջ ամպերուն ըսպիտակ,
Ու իրենց մօտ՝ պահապան սեւ ժայռերուն հովանին...

Խեղճ-մարդն, ելած ինքզինքէն, պարպեց իր զանձը անհուն,
 Նախ վախնալով, դողալով, քիչ մը միայն ամէն օր,
 Ամբողջապէս օր մըն ալ՝ աչքին, ձեռքին տակ անոր...:

Բայց դըրացին, վարժուած մակընթացմանը ծովուն.
 Ողորումէն այս վախցաւ ու քաշուեցաւ յանկարծ ետ,
 Ու ծովը, ծովն, ամէն բան առաւ տարաւ իրեն հետ...:

Գ.

Խեղճ-մարդն անկէ ի վեր միշտ (եղաւ տարի մը հագիւ)
 Կ'անդրադառնայ այդ դէպքին, կ'զգայ ինքզինք մերթ դատարկ
 Ու մերթ լեցուն դեռ նոյնքան, կը հեռանայ մերթ ահիւ
 Յիշատակէն, ու անկէ մերթ կը ծրծէ հոյզ մը բարկ...:

Երկար օրեր՝ կը մոռնայ...: Տեսնելով հին դըրացին՝
 Կ'ըսէ. — ա՜յս էր... ու կ'երթայ խաղաղութիւնն իր գլխած,
 Սուրբի մը պէս զօր տարրերն հաւաքաբար փորձեցին
 Դէմքով, ձայնով մը պայծառ, օդի մը մէջ միզամած...:

Ու կ'օրօրուի՝ ներկային ալիքներուն անձնատուր,
 Թողած մեռելն իր ետեւ...: Սակայն ո՛րքան գիշերներ
 Մեռելն իր դէմ կը ցատկէ՝ ըսպասումէն անհամբեր,

Նըշան կ'ընէ, կը ժպտի ժլպիտներով քաղցր ու զուր,
 Ըսել կարծես ուզելով. — Քու զանձըդ ե՛ս եմ, Խեղճ-մարդ,
 Ես եմ եղածն ու չեղածն, ե՛ս բոցը պարզ՝ նիւթին բարդ...:

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԱՆ